

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Ssk/11/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0823106106
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:0823106106.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom zo sudcov: Michal Novotný (sudca spravodajca) ako predseda senátu, JUDr. Jana Martinčeková ako členka senátu a JUDr. Petra Vysaničková ako člen senátu vo veci žalobkyne: L. C., Z.. XX. F. XXXX, E. A. XX, L., zastúpenej: JUDr. Miloslav Hricko, advokát, Ul. 1. mája 709, Liptovský Mikuláš, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia z 9. júna 2023, č. XXX XXX XXXX X, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Správneho súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17 Sas 4/2023 z 23. októbra 2024 takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť sa zamietá.
- II. Účastníkom sa nepriznáva nárok na náhradu trov kasačného konania.

odôvodnenie:

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Z administratívnych spisov žalovanej vyplýva, že žalobkyňa požiadala o invalidný dôchodok žiadosťou spísanou dňa 14. februára 2023. Jej zdravotný stav posúdila posudková lekárka pobočky Sociálnej poisťovne, ktorá svoje závery vyjadrila v lekárskom posudku zo dňa 14. februára 2023. Vychádzala z desiatich správ neurológa (datovaných od februára 2022 do januára 2023) a troch správ ortopéda (z augusta a októbra 2022). Na ich základe ustálila za rozhodujúce zdravotné postihnutie degeneratívne zmeny na chrbtici a medzistavcových platničkách s miernym funkčným postihnutím, s prejavmi nervového a svalového dráždenia, slabosť svalového korzetu, obmedzenie pohybu v postihnutom úseku, podľa kapitoly XV oddielu E položky 3 písm. b) prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 35 % (z rozpätia 20 % až 35 %). Na základe tohto lekárskeho posudku ústredie žalovanej zamietlo žiadosť žalobkyne rozhodnutím z 27. marca 2023, pretože nebola invalidná v zmysle § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.

2. V dôsledku žalobkyňou podaného odvolania bol jej zdravotný stav opätovne posúdený posudkovou lekárkou ústredia žalovanej. Tá zohľadnila správy z odseku 1, šesť ďalších správ neurológa z januára až apríla 2023, algeziológa z januára 2023, psychológa, reumatológa z marca 2023 a nález spánkového laboratória z decembra 2022. Po ich zhodnotení v odbornom posudku z 29. mája 2023 ustálila, že u žalobkyne sa zistili „mierne degeneratívne zmeny na chrbtici a medzistavcových platničkách, s popisovanými protrúziami... s tesným kontaktom s nervovými koreňmi a možným kontaktom, s popisovaním lumboischiadického syndrómu... (ale bez korelátu v klinike - reflexy sú symetricky výbavné, bez úbytku svalovej hmoty a svalového tonusu, bez prejavov svalovej slabosti)“. Zotrvála na určení toho istého rozhodujúceho zdravotného postihnutia podľa už cit. kap. XV odd. E pol. 3 písm. b) prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z., ku ktorému takisto priradila mieru poklesu 35 % (teda na hornej hranici zákonného rozpätia) aj s prihliadnutím na charakter povolania (vedúca predajne). Ostatné ochorenia

podľa nej neodôvodňovali zvýšenie tejto miery, pretože obštrukčné spánkové apnoe „pri primeranej okysličenosti krvi, bez trvalej obštrukcie dýchacích ciest neovplyvňuje pracovné zaradenie ani mieru poklesu..., podobne, ako arteriálna hypertenzia na liečbe kompenzovaná, bez orgánových komplikácií, či pooperovaný karpálny tunel.“ Na základe tohto lekárskeho posudku generálny riaditeľ žalovanej preskúmaným rozhodnutím z 9. júna 2023 potvrdil rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o invalidný dôchodok.

3. Proti nemu podala žalobkyňa správnu žalobu, ku ktorej pripojila nález neurológa z júla 2023, správu spánkového laboratória z mája 2023 a protokol o prevzatí ventilačného prístroja. Správny súd ju však zamietol napadnutým rozsudkom sp. zn. 17 Sas 4/2023. Na odôvodnenie uviedol, že stav žalobkyne bol vyhodnotený komplexne a podľa aktuálnych lekárskeho nálezov, a závery žalovanej považoval za správne a riadne odôvodnené. Nesúhlasil so žalobkyňou, že jej hlavné ochorenie bolo nesprávne klasifikované, a odkázal na to, že ide o medicínsku otázku, ktorú súdy neposudzujú. V posudkoch sú uvedené všetky diagnózy žalobkyne súvisiace s ochorením chrbtice a ich konkrétne prejavy a práve na ich základe posudkový lekár vyvodil, že ide len o mierne funkčné postihnutie. Takisto sa podľa neho žalovaná zákonne vyrovnala aj s ostatnými ochoreniami a riadne posúdila, či ďalej ovplyvňujú pokles schopnosti žalobkyne vykonávať zárobkovú činnosť. Pretože podľa § 135 ods. 1 SSP je pre súd rozhodujúci stav v čase vydania preskúmaného rozhodnutia, nemohol prihliadať na neskoršiu lekársku správu z júla 2023. Správa spánkového laboratória z mája 2023 podľa neho potvrdzuje diagnózu, ktorú už žalovaná posúdila vo svojom odbornom posudku, s rozdielom, že sa architektúra spánku zlepšila. Podľa správneho súdu tak žalovaná správne ustálila, že žalobkyňa nie je invalidnou podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., keď pokles jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť dosahuje len o 35 %.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenia k nej

4. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobkyňa domáha zrušenia napadnutého rozhodnutia správneho súdu a vrátenia veci na ďalšie konanie. Zotrvala na stanovisku, že správny súd mal prihliadnúť aj na ňou predložené lekárske správy z mája a júla 2023. Podľa jej názoru nie je rozhodujúce, kedy boli vystavené, lebo popisujú jej zdravotné problémy a stav spätne do minulosti. Správa z neurológie podľa nej popisuje radikulopatiu (poškodenie medzistavcových platničiek spôsobujúce útlak koreňa nervu, ktorý vychádza z miechy) a je z neho zrejmé, že ide o dlhodobý zlý zdravotný stav. Ten mala aj v čase vydania rozhodnutí žalovanej, na čo mal správny súd prihliadnúť.

5. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadřila.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

6. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) bez ohľadu na uplatnené kasačné body (§ 453 ods. 2 v spojení s § 203 ods. 2 SSP).

7. Predmetom prieskumu v prerokúvanej veci je rozhodnutie žalovanej, ktorým nepriznala žalobkyni invalidný dôchodok. Nárok na tento dôchodok podľa § 70 zákona č. 461/2003 Z. z. predpokladá invaliditu, ktorú vymedzuje § 71 cit. zákona takto: za invalidného sa poistenec považuje, ak pre dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Tento pokles sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobým nepriaznivým zdravotným stavom a rovnakých schopností zdravej fyzickej osoby (odsek 3). Posudzuje sa na základe a) lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia podľa ďalšieho vývoja a ďalšej liečby a b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov (odsek 4). Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4 (odsek 5). Miera poklesu v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí (odsek 6). Jednotlivé percentuálne miery poklesu sa nesčítavajú (odsek 7).

8. Posudzovanie dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je podľa § 153 ods. 3 písm. a) cit. zákona úlohou lekárskej posudkovej činnosti dôchodkového poistenia. Lekársku posudkovú činnosť vykonávajú podľa § 153 ods. 5 cit. zák. posudkoví lekári sociálneho poistenia pobočky a posudkoví lekári sociálneho poistenia ústredia Sociálnej poisťovne. Podľa judikatúry musí byť z lekárskeho posudku zrejmé, akými úvahami sa pri posudzovaní zdravotného stavu žalobkyne riadili a aj dôvody určenia rozhodujúceho zdravotného postihnutia s prislúchajúcou percentuálnou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. jeho rozhodnutia sp. zn. 1 So 97/2005, judikát R 29/2007, sp. zn. 10

So 97/2014 alebo sp. zn. 1 So 72/2015, ale aj rozsudky tunajšieho súdu sp. zn. 9 Sk 7/2021, 9 Sk 11/2021 a 7 Ssk 67/2021). Správny súd skúma, či obsah posudku nie je v rozpore s obsahom lekárskeho nálezov alebo niektoré lekárske nálezy vôbec nezohľadňuje, alebo svojou celkovou skladbou nie je nepreskúmateľný. Nemôže však voľnou úvahou nahradiť odborné závery posudkových lekárov vlastnými závermi.

9. Podľa kasačného súdu odborný posudok z 29. mája 2023 svedčí o tom, že posudková lekárka žalovanej posúdila zdravotný stav žalobkyne komplexne a vzdala do úvahy všetky diagnózy z predložených lekárskeho správ (poruchy chrbtice, hypertenzia, syndróm karpálneho tunela a syndróm spánkového apnoe). Riadne odôvodnila, prečo rozhodujúce zdravotné postihnutie podradila pod kap. XV odd. E pol. 3 písm. b) prílohy č. zákona č. 461/2003 Z. z. Zo znenia tohto písmena je zrejmé, že pre zaradenie je rozhodujúce „mierne funkčné postihnutie“, ktorého konkrétne príklady sú ďalej popísané v tomto písmene. To napokon zodpovedá aj všeobecnému posudkovému hľadisku ku kapitole XV (choroby podporného a pohybového aparátu), v zmysle ktorého sa miera poklesu zárobkovej schopnosti určí podľa funkčného postihnutia; samotné röntgenologicky (teda zobrazovacími metódami) zistené degeneratívne zmeny nezapríčiňujú pokles tejto schopnosti. Z uvedeného je zrejmé, že pre toto posúdenie nie je rozhodná sama žalobkyňou zdôrazňovaná radikulopatia, ale jej prejavy a z nej plynúce funkčné postihnutia. Zaradenie do písmena c) tejto položky by si žiadalo, aby funkčné postihnutie nebolo len trvalé (ako to tvrdí žalobkyňa), ale aj ťažké, napríklad v podobe poruchy statiky a dynamiky chrbtice a výraznou poruchou svalového korzetu. Posudková lekárka však v zhode s predloženými lekárskeho správami ustálila, že zistené degeneratívne zmeny sa zásadnejšie neprejavujú na reflexoch, svalovej hmote ani tonuse, a preto tieto postihnutia považovala za mierne.

10. Kasačný súd sa stotožňuje so správnym súdom aj v tom, že posudková lekárka riadne vzala do úvahy aj ostatné ochorenia, ale nepovažovala ich za posudkovo významné. Syndróm spánkového apnoe je síce zapríčinený obštrukciou dýchacích ciest, tá však nie je trvalá a krv je primerane okysličená. Naopak, ani z lekárskeho správ, ani z odborného posudku posudkovej lekárky nevyplýva, že by toto apnoe malo pôvod v poruche mozgu alebo nervového systému. Preto je nedôvodná ani námietka žalobkyne, že poruchy spánku sa mali zaradiť do kap. VI odd. A pol. 5 prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. Ako je totiž zrejmé už z nadpisu oddielu A tejto kapitoly, sú sem zaradené postihnutia mozgu. Rovnako podľa všeobecného posudkového hľadiska k nemu sa tento oddiel týka poškodenia mozgových funkcií, ktoré sa prejavuje okrem iného aj poruchami spánku. Rozhodujúce na určenie miery poklesu zárobkovej schopnosti je rozsah a stupeň pretrvávajúcich neurologických symptómov s ohľadom na neurologický nález (dokázanými pyramídovými javmi zánikovými a iritačnými), psychické zmeny s príslušným na premorbídny osobnosti. Sama okolnosť, že zhoršená kvalita spánku má vplyv na sústredenosť a výkon žalobkyne, takisto neodôvodňujú zaradenie do tejto položky.

11. Vo vzťahu k správam, ktoré žalobkyňa priložila k správnej žalobe, už správny súd odkázal na ustanovenie § 135 ods. 1 SSP, podľa ktorého je pre rozhodnutie správneho súdu rozhodný stav v čase vydania preskúmaného rozhodnutia. Lekárska správa z júla 2023 vychádza z klinického obrazu žalobkyne v čase vyšetrenia. Jej skorší klinický obraz je zachytený v skorších lekárskeho správach, ktoré mala posudková lekárka k dispozícii a ktoré aj riadne zhodnotila. Ak teda aj lekárska správa z júla 2023 potvrdzuje skorší stav žalobkyne, potom musí byť v súlade s tým, o čom svedčia tieto skoršie lekárskeho správ. Kasačný súd sa tak stotožňuje so záverom správneho súdu, že na tieto správy nemohol prihliadať pri prieskume preskúmaného rozhodnutia. Ak je žalobkyňa presvedčená, že tieto správy dokumentujú k dátumu svojho vydania iný klinický obraz, než z akého mohla vychádzať posudková lekárka v odbornom posudku z 29. mája 2023, môže kedykoľvek nanovo požiadať o invalidný dôchodok. IV.

Záver

12. Na základe uvedených úvah kasačný súd dospel k záveru, že nie je daný žiaden dôvod kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 ods. 1 SSP. Preto podľa § 461 SSP rozsudkom (§ 457 ods. 1 SSP) zamietol žalobcovu kasačnú sťažnosť.

13. O trovách bolo rozhodnuté podľa § 167 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, keď žalobkyňa vo veci úspech nemala a žalovaná ho síce mala, kasačný súd však nezistil výnimočné dôvody, aby sa jej nárok na náhradu trov priznal.

14. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyseľne).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.